

Η πανδημία επιτάχυνε αλλαγές που συζητούσαμε από καιρό

Κείμενο ΠΕΤΡΟΣ ΠΑΣΙΑΡΔΗΣ

ΟΙ ΑΝΑΤΑΡΑΧΕΣ που έχει προκαλέσει η πανδημία της νόσου Covid-19 σε όλα τα επίπεδα και πτυχές της ανθρώπινης ζωής δοκιμάζουν ακόμα τις αντοχές μας, αλλά και τις αντοχές οργανισμών όπως τα πανεπιστήμια. Και, ίσως, είμαστε ακόμα στην «κορυφή του παγόβουνου» για τις προκλήσεις που έρχονται. Το μεγάλο στοίχημα για την τριτοβάθμια εκπαίδευση στην απαρχή της πανδημίας ήταν η αποτελεσματική και γρήγορη προσαρμογή και ανταπόκριση στα νέα δεδομένα και η απρόσκοπτη συνέχιση των εκπαιδευτικών διεργασιών, χωρίς εκπτώσεις στην ποιότητα και στο επίπεδο των προσφερόμενων υπηρεσιών. Η πανδημία έδρασε ουσιαστικά ως ένας ισχυρός επιταχυντής για αλλαγές που συζητούσαμε από καιρό, οι οποίες καθίστανται πλέον αναγκαίες. Έφτασε το πλήρωμα του χρόνου για τα πανεπιστήμια να επενδύσουν στο «νέο», προσιτό, ποιοτικό και βιώσιμο περιβάλλον της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης και να επαναπροσδιορίσουν τις λειτουργίες και τις παιδαγωγικές τους πρακτικές.

Στο Άνοιχτο Πανεπιστήμιο Κύπρου (ΑΠΚΥ) βρεθήκαμε, λόγω της ιδιαίτερης φυσιογνωμίας μας, μπροστά από τις εξελίξεις. Εδώ και 20 χρόνια το ΑΠΚΥ εξειδικεύεται στην ανοικτή εκπαίδευση και προσφέρει προγράμματα σπουδών και διά βίου μάθησης αποκλειστικά εξ αποστάσεως με την αξιοποίηση κατάλληλων τεχνολογικών υποδομών, με καλά θεμελιωμένες μεθόδους τηλεεκπαίδευσης, προσαρμοσμένες στις ανάγκες ενηλίκων φοιτητών, και με τη χρήση ψηφιακών εργαλείων και μέσων διδασκαλίας και μάθησης. Εν ολίγοις, είναι πρωτοπόρο στην ψηφιακή εκπαίδευση στην

Κύπρο. Για εμάς είναι ξεκάθαρο ότι η βέλτιστη τριτοβάθμια μαθησιακή εμπειρία θα είναι νομοτελειακά ψηφιακή και ότι το μοντέλο της υβριδικής εκπαίδευσης είναι εδώ για να μείνει και θα αποτελέσει τη νέα κανονικότητα. Η ανάγκη για «ευελξία» είναι μονόδρομος για τον σύγχρονο άνθρωπο. Λόγω της εξειδίκευσης του ΑΠΚΥ στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση είμαστε, επίσης, σε θέση να γνωρίζουμε ότι στη χρονική αυτή περίοδο τα συμβατικού τύπου πανεπιστήμια προσφέρουν στους φοιτητές τους μια πρώτη εκδοχή της ψηφιακής εκπαίδευσης. Όμως, η online εκπαίδευση δεν είναι η απλή μεταφορά της διδασκαλίας σε ψηφιακές πλατφόρμες. Το ψηφιακό πανεπιστήμιο επενδύει σε διδακτικές

μεθόδους και σε εργαλεία διδασκαλίας και μάθησης που διασφαλίζουν τη διαδραστικότητα, την αλληλεπίδραση, την αλληλόδραση και τη συνεργασία σε ένα κατάλληλα προσαρμοσμένο ψηφιακό περιβάλλον εκπαίδευσης.

Στον απόηχο της πανδημίας, παραμένουν σημαντικές προκλήσεις τόσο για τα συμβατικά, όσο και για τα εξ αποστάσεως πανεπιστήμια. Διευρυμένοι και οξύς ανταγωνισμός, δημογραφικές αλλαγές και γεωπολιτικές προκλήσεις, οικονομικές κρίσεις, κρίσεις θεσμών και κοινωνιών, μεταβαλλόμενες απαιτήσεις στις αγορές εργασίας, διαφορετικά προφίλ φοιτητών (άνεργοι, πολύτεκνοι, εργαζόμενοι, μονογονείς, ενήλικοι και ώριμοι σπουδαστές,

Τα πανεπιστήμια να επενδύσουν στο «νέο», προσιτό, ποιοτικό και βιώσιμο περιβάλλον της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης και να επαναπροσδιορίσουν τις παιδαγωγικές τους πρακτικές.

1. Η ΠΑΝΔΗΜΙΑ ΕΠΙΤΑΧΥΝΕ ΑΛΛΑΓΕΣ ΠΟΥ ΣΥΖΗΤΟΥΣΑΜΕ ΑΠΟ ΚΑΙΡΟ

Μέσο: Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Ημ. Έκδοσης: . . .01/02/2022 Ημ. Αποδελτίωσης: . . .21/02/2022

Σελίδα: 21

πρόσφυγες, άτομα ΑμΕΑ, κ.λπ.), διαφορετικές και μεταβαλλόμενες εκπαιδευτικές και μαθησιακές ανάγκες, αυξημένες προσδοκίες φοιτητών για ποιοτική, ψηφιακή εκπαιδευτική εμπειρία, είναι μόνο μερικές από αυτές τις προκλήσεις. Εξίσου σημαντικό ζήτημα είναι ότι η γεωγραφική τοποθεσία ή το κύρος και η φήμη ενός πανεπιστημίου αρχίζει να έχει λιγότερη σημασία για τους εν δυνάμει φοιτητές, στους οποίους η εξ αποστάσεως εκπαίδευση ανοίγει σημαντικές προοπτικές. Μεγαλύτερη σημασία αποκτούν οι γνωσμένοι κύρους καθηγητές, οι γνώσεις αιχμής, οι χρηστικοί τίτλοι σπουδών, οι δεξιότητες που καλλιεργούνται, η ποιότητα και η αποτελεσματικότητα της εκπαι-

δευτικής διαδικασίας και ο βαθμός στον οποίο όλα αυτά συμβάλλουν για να εκπληρώσει ένας φοιτητής τους προσωπικούς και επαγγελματικούς του στόχους.

Η τεχνολογία δίνει στους πολίτες ανά τον κόσμο μεγαλύτερη πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση και περισσότερες επιλογές σε διαδικτυακά προγράμματα σπουδών και επιμόρφωσης. Η ζήτηση για υψηλής ποιότητας ψηφιακή εκπαίδευση είναι μία τεράστια ευκαιρία. Είναι, όμως, και πρόκληση για τα πανεπιστήμιά μας, τα οποία χρειάζεται να αναζητήσουν νέες αγορές, να προσφέρουν εκπαίδευση σε ξένες γλώσσες, να προσελκύσουν αλλοδαπούς φοιτητές.

Ταυτόχρονα, οξύνεται και ο ανταγωνισμός για ερευνητική χρηματοδότηση. Σε τέτοιες συνθήκες, τα πανεπιστήμια χρειάζεται να εντείνουν τη συνεργασία τους με τους κλάδους της οικονομίας και άλλους δημόσιους και ιδιωτικούς οργανισμούς, ώστε να έχουν περισσότερες πιθανότητες εξασφάλισης χρηματοδότησης για έρευνα που να έχει κοινωνική, οικονομική, εθνική και διεθνή αξία. Χρειάζεται, ακόμη, να επανεξετάσουν και τον τρόπο λειτουργία τους, να ενισχύσουν την τηλεργασία ακαδημαϊκού, ερευνητικού και διοικητικού προσωπικού και να εκπαιδεύσουν κατάλληλα το προσωπικό και τη φοιτητική τους κοινότητα στις νέες τεχνολογίες και σε ψηφιακές δεξιότητες.

Το ακαδημαϊκό γίνεσθαι αλλάζει, είμαστε ενώπιον μιας νέας πραγματικότητας, χρειάζεται να αμφισβητήσουμε θέσφατα και αγκυλώσεις του παρελθόντος, να αξιολογήσουμε και να αξιοποιήσουμε τις ευκαιρίες, να αντιμετωπίσουμε προδραστικά τις προκλήσεις, να επαναπροσδιορίσουμε βασικές παραμέτρους του έργου και της λειτουργίας των πανεπιστημίων μας: τι - πώς- πού - σε ποιους προσφέρουμε τις εκπαιδευτικές υπηρεσίες και ποια αξία δημιουργούμε; Για να παραμείνουν ανταγωνιστικά και για να επιβιώσουν τα πανεπιστήμια στη νέα ψηφιακή εποχή, χρειάζεται να κοιτάζουν ταυτόχρονα «εντός» και «εκτός» για να είναι ικανά να κάνουν περισσότερα με λιγότερα και να το κάνουν καλύτερα. Αυτή είναι η αποστολή των σύγχρονων edupreneurial πανεπιστημίων ανά τον κόσμο.

*Ο κ. Πέτρος Πασαργδής είναι καθηγητής Εκπαιδευτικής Ηγεσίας και πρύτανης και του **Ανοικτού Πανεπιστημίου Κύπρου**.

Η ζήτηση για υψηλής ποιότητας ψηφιακή εκπαίδευση είναι μία τεράστια ευκαιρία αλλά και πρόκληση για τα πανεπιστήμιά μας, τα οποία χρειάζεται να αναζητήσουν νέες αγορές.